

UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU

KATEDRA TEOLOGII PRAWOSŁAWNEJ

Białystok, 13.07.2016 r.

Sprawozdanie z działalności Katedry Teologii Prawosławnej w roku akademickim 2015/2016

1. Informacje ogólne

Katedra Teologii Prawosławnej UwB jest jednostką międzywydziałową, podporządkowaną JM Rektorowi UwB.

Adres jednostki: 15-097 Białystok, ul. M. Skłodowskiej-Curie 14, p. 302. Adres strony internetowej katedry: <http://prawoslawie.uwb.edu.pl/>. Adres e-mail: ktp@uwb.edu.pl. Telefon: 85 745-77-80.

W roku sprawozdawczym katedra współpracowała z uczelniami zagranicznymi w Atenach, Moskwie, Jekaterynburgu, Mińsku, Salonikach i Kijowie.

2. Pracownicy

Pracownicy naukowo-dydaktyczni			
ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB	profesor nadzwyczajny	½ etatu	umowa na czas nieokreślony
ks. dr hab. Bazyli Doroszkiewicz, prof. UwB	profesor nadzwyczajny	½ etatu	umowa do 30.09.2016
ks. dr Andrzej Borkowski	adiunkt	½ etatu	umowa do 30.09.2016
Pracownicy administracyjni			
mgr Justyna Grybowicz	starszy referent	½ etatu	umowa od 30.09.2016

Aktualnie w katedrze pracują 4 osoby: 1,5 etatu naukowo-dydaktycznego i ½ etatu administracyjnego.

Dodatkowe obowiązki pracowników katedry: ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB - kierownik Studiów Podyplomowych Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi (od IX 2014); redaktor naczelny czasopisma „Elpis”, ks. archimandryta dr Andrzej Borkowski – odpowiedzialny za współpracę z Akademią Supraską, ks. archimandryta dr hab. Bazyli Doroszkiewicz, prof. UwB, odpowiedzialny za organizację Olimpiady Prawosławnej Wiedzy Religijnej, mgr Justyna Grybowicz – sekretarz czasopisma „Elpis”.

3. Działalność naukowo-dydaktyczna

Pracownicy Katedry, w ramach pensum, prowadzili wykłady na Studiach Podyplomowych „Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi” oraz zajęcia na: Wydziale Filologicznym, Wydziale Biologiczno- Chemicznym, Wydziale Historyczno-Socjologicznym, Wydziale Prawa. Były to następujące przedmioty:

- Symbolika i obrzędowość chrześcijańska (wymiar 30 h – Wydział Historyczno-Socjologiczny)
- Chrześcijańskie korzenie wiary- wykład humanizujący (wymiar 30h – Wydział Biologiczno- Chemiczny)
- Kultura bałkańska (wymiar 30 h- Wydział Filologiczny)
- Prawosławne prawo kościelne (wymiar 12 h – Wydział Prawa)
- Ochrona tożsamości sakralnej (wymiar 5h – Studia Podyplomowe Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi, KTP UwB)
- Ochrona kościelnych zasobów archiwalnych (wymiar 5h – Studia Podyplomowe Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi, KTP UwB)
- Etyka życia społecznego (wymiar 5h – Studia Podyplomowe Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi, KTP UwB)
- Prawo kościelne (wymiar 5h – Studia Podyplomowe Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi, KTP UwB).

Od początku roku akademickiego 2015/2016 nasza jednostka otrzymała zgodę Jego Magnificencji prof. Leonarda Etela na prowadzenie zajęć ogólnouczeniowych, które zostały wliczone także w pensum. Nowa oferta jest skierowana do studentów wszystkich wydziałów i kierunków Uniwersytetu w Białymstoku. Ukończenie zajęć skutkuje wpisaniem do suplementu dyplomu w rubryce „inne osiągnięcia” i przyznaniem 2 punktów ECTS. W semestrze zimowym 2015/2016 pracownicy zebrali 4 grupy wykładowe i przeprowadzili zajęcia o łącznym wymiarze 120 godzin dydaktycznych. Tematyka zajęć była następująca:

- Duchowość chrześcijańska (wykład 30 h. – ks. dr hab. Warsonofiusz Doroszkiewicz, prof. UwB)
- Symboliczno- mistyczny charakter Liturgii prawosławnej (wykład 30h.- ks. dr hab. Warsonofiusz Doroszkiewicz, prof. UwB)
- Ikonografia i symbolika chrześcijańska (wykład 30 h. – ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB)
- Chrześcijańskie korzenie Europy (wykład 30 h. – ks. dr Andrzej Borkowski).

W roku sprawozdawczym nastąpiła kontynuacja Studiów Podyplomowych „Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi”. W ramach rocznych studiów naukę podjęło 15 osób. W roku sprawozdawczym w Katedrze przygotowano program studiów podyplomowych „Teologia prawosławna i ikonografia”. Senat Uniwersytetu w Białymstoku w dniu 27 kwietnia 2016 r. wyraził zgodę na utworzenie i prowadzenie nowych studiów podyplomowych. W chwili obecnej trwa rekrutacja na studia podyplomowe: „Zarządzanie Parafią i Instytucjami Kościelnymi” oraz „Teologia prawosławna i ikonografia”.

W ramach działalności dydaktycznej nie związanej z realizacją pensum pracownicy jednostki prowadzili zajęcia w ramach spotkań: Akademii Supraskiej, Wszechnicy Kultury Prawosławnej, Bractwa św. Cyryla i Metodego, Bractwa Trzech Świętych Hierarchów, konferencji diecezjalnej Diecezji Białostocko-Gdańskiej.

W roku sprawozdawczym Katedra Teologii Prawosławnej wraz z Prawosławną Diecezją Białostocko-Gdańską oraz Bractwem Prawosławnym św. Cyryla i Metodego w Białymstoku zorganizowała, po raz kolejny, Wszechnicę Kultury Prawosławnej. Otwarte wykłady odbywały się od października do maja raz w miesiącu w Centrum Kultury Prawosławnej w Białymstoku o godz. 18. W ramach Wszechnicy przedstawiono następujące wykłady:

- „Przygotowania do Wszechprawosławnego Soboru. Tradycja czy wymogi czasu?” - ks. dr Andrzej Kuźma, Chrześcijańska Akademia Teologiczna, Prawosławne Semianrium w Warszawie;
- „Czy zmiany językowe w Liturgii naruszają Tradycję Cerkwi? Problematyka związana z tłumaczeniem tekstów liturgicznych na język polski” - ks. dr Włodzimierz Misijuk, parafia Zaśnięcia N.M.P. w Białymstoku;
- „Jedność Cerkwi i wielość Tradycji. Tradycja, zwyczaje i obrzędowość w diecezji Przemysko- Nowosądeckiej” - Jego Ekscelencja Biskup Gorlicki Paisjusz;
- „Proces powrotu Unitów do Prawosławia w latach 30-tych XIX w. na białostoczyźnie” - dr hab. Irena Matus, prof. UwB, Uniwersytet w Białymstoku;
- „Żywość Tradycji chrześcijańskiej” - Jego Ekscelencja Arcybiskup Białostocki i Gdański Jakub, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie;

- „Życie eucharystyczne w kontekście tradycji wybranych lokalnych (autokefalicznych) Cerkwi”- ks. archimandryta Tymoteusz, Monaster św. Dymitra w Sakach;
- „Bieżeństwo 1915. Co pamięć o wydarzeniach sprzed 100 lat mówi o nas samych”- Aneta Prymaka- Oniszk.

Katedra zorganizowała po raz kolejny ogólnopolską Olimpiadę Prawosławnej Wiedzy Religijnej. Olimpiada posiada akredytację Ministerstwa Edukacji Narodowej i kategorię olimpiady przedmiotowej (decyzja z dnia 22.10.2007 roku). Współorganizatorami edycji byli: Warszawska Metropolia Prawosławna i Wydział Katechetyczny Prawosławnej Diecezji Białostocko-Gdańskiej. Uczestnikami olimpiady mogą być uczniowie wszystkich typów szkół ponad-gimnazjalnych, dających możliwości uzyskania matury. W zawodach Olimpiady wzięły udział 50 osób. Do etapu centralnego, który odbył się 26.02.2016r. dopuszczono 12 osób - czworo uzyskało tytuł laureata, ośmioro finalisty.

4. Działalność badawcza

W czerwcu 2015 katedra złożyła wniosek na projekt badawczy do NCN-u: ks. dr hab. Marek Ławreszuk, *Słownik terminologii prawosławnej*. W procedurze konkursowej wniosek nie otrzymał dofinansowania.

We wrześniu 2015 roku, z błogosławieństwa Jego Eminencji metropolity Sawy, rozpoczęto prace nad „Zasadami terminologii prawosławnej”. Powołano kolegium redakcyjne w składzie: abp dr Jakub Kostiuć, ks. prof. Jerzy Tofiluk, ks. dr hab. Marek Ławreszuk, ks. dr Włodzimierz Misijuk, dr Jarosław Charkiewicz. W skład grupy badawczej, oprócz wyżej wspomnianych osób weszli konsultanci: bp dr Grzegorz Charkiewicz, archim. Tymoteusz Sawczuk, mgr Adam Magruk, mgr Anna Konstańczuk, diakon mgr inż. Piotr Makal, ks. dr Tomasz Stempa.

5. Konferencje

17 lutego 2015 roku Katedra Teologii Prawosławnej we współpracy z Akademią Supraską oraz Stowarzyszeniem Bractwo Prawosławne św. św. Cyryla i Metodego zorganizowała konferencję naukową nt. „Święci Cerkwi prawosławnej w Rzeczypospolitej. 500-lecie śmierci św. Antoniego Supraskiego”, która odbyła się w Akademii Supraskiej. Otwarcia sympozjum oraz słowo do uczestników konferencji wygłosił JE Arcybiskup Białostocki i Gdański Jakub. W trakcie sesji z wykładem wystąpili: dr Jarosław Charkiewicz, ks. dr Marek Ławreszuk, prof. dr hab. Antoni Mironowicz, prof. dr hab. Marzanna Kuczyńska, ks. dr hab. Warsonofiusz Doroszkiewicz, prof. UwB, ks. dr Andrzej Borkowski oraz

zaproszony gość ks. prot. Gennadii Zaridze. Zorganizowana konferencja była połączona z prezentacją książki „Święty Antoni Supraski”. Wykładów wysłuchało ok 50 osób.

W dniach 14-15 maja 2015 roku w Akademii Supraskiej odbyła się IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa: "Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe narodów słowiańskich. Język. Literatura. Kultura. Historia".

Konferencję zorganizowali: Katedra Językoznawstwa Historycznego IFW, Instytut Filologii Polskiej, Akademia Supraska, Katedra Teologii Prawosławnej, Towarzystwo Przyjaciół Kultury Żydowskiej w Białymstoku, Katedra Językoznawstwa Ogólnego i Rosyjskiego Witebskiego Uniwersytetu Państwowego im. Piotra Maszerowa.

W dniach 14-16 kwietnia 2016 r. w Białymstoku, Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku we współpracy z: Wydziałem Architektury Politechniki Białostockiej, Wydziałem Instrumentalno- Pedagogicznym w Białymstoku, Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, Katedrą Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku, Wydziałem Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku, Akademią Teatralną im. Al. Zelwerowicza w Warszawie, Galerią Arsenał w Białymstoku, Stowarzyszeniem Architektów Polskich, Oddział w Białymstoku, Operą i Filharmonią Podlaską pod patronatem honorowym:

- Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
 - Arcybiskupa dra Wojciecha Polaka (Prymasa Polskiego),
 - Arcybiskupa prof. dr hab. Edwarda Ozorowskiego (Metropolity Białostockiego),
 - Arcybiskupa prof. dr hab. Sawy (Metropolity Warszawskiego i całej Polski),
 - Arcybiskupa dra Jakuba (Arcybiskupa Białostockiego i Gdańskiego),
 - dra hab. Tadeusza Truskolaskiego, prof. UwB (Prezydenta Miasta Białegostoku)
- zorganizowała Międzynarodową Konferencję Naukową "Piękno w sacrum".

Uczestnicy spotkania dyskutowali o : funkcji i roli w teologii i duchowości chrześcijańskiej, nowej formie sacrum we współczesnej architekturze sakralnej, obecności dzieła sztuki (muzyka, malarstwo, rzeźba) w historycznej i współczesnej przestrzeni sakralnej, doświadczeniu sacrum poprzez piękno natury, sakralnym wymiarze widowiska i misterium scenicznego, kryzysie sztuki sakralnej i pojęcia wobec kryzysu sztuki XXI wieku.

W dniach 19-21 maja 2016 r . Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku we współpracy z: Katedrą Nauk Historyczno-Prawnych i Komparatystyki Prawniczej oraz Katedrą Prawa Cywilnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Zakładem Historii Starożytnej Wydziału Socjologiczno- Historycznego Uniwersytetu w Białymstoku, Katedrą Historii Nowożytnej Wydziału Socjologiczno- Historycznego Uniwersytetu w

Białymstoku, Katedrą Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku, Centrum Badań Struktur Społecznych i Gospodarczych Przednowoczesnej Europy Środkowo-Wschodniej, Instytutem Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, Międzynarodowym Instytutem Socjologii Prawa (International Institute for the Sociology of Law) w Oñati w Hiszpanii, Stowarzyszeniem „Romanistyka Prawnicza” i Akademią Supraską zorganizowała międzynarodową konferencję "Rodzina a prawo w cywilizacji chrześcijańskiej".

Na konferencji omówiono następujące tematy: teologiczne podstawy rodziny w przeszłości i współczesności, historyczne zmiany formy i funkcji rodziny w społeczeństwie, społeczno-ekonomiczne uwarunkowania zmiany funkcji i koncepcji rodziny, moralne uwarunkowania rodziny, prawne uregulowania rodziny, Persona. Nasciturus., rodzina a postęp cywilizacyjny.

Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku w dn. 25.06.2016 r w Akademii Supraskiej we współpracy z: Festiwalem Kultury Serbskiej Vidovdan, Monasterem Zwiastowania Najświętszej Bogurodzicy w Supraślu, Prawosławnym Seminarium Duchownym w Warszawie, Akademią Supraską oraz Stowarzyszeniem Bractwo Prawosławne św. św. Cyryla i Metodego zorganizowała konferencję naukową „Śladami Nektariusza”. Konferencja poświęcona była rekonstrukcji fresków w Cerkwi Zwiastowania Bogarodzicy Supraskiego Monasteru.

Wydarzenia towarzyszące konferencji:

- Wystawa "Rekonstrukcja fresków supraskich"
- Wystawa "Serbskie freski dawniej i dziś" - Akademia Supraska
- Wystawa "Portrety Świętych"
- Zwiedzanie Muzeum Ikon.

Konferencja naukowa była pod patronem Ambasady Republiki Serbii w Polsce.

Udział w naukowych i organizacyjnych komitetach konferencji:

- Ks. Marek Ławreszuk, organizator konferencji: *Święci Cerkwi prawosławnej w Rzeczypospolitej. 500-lecie śmierci św. Antoniego Supraskiego*. Katedra Teologii Prawosławnej UwB, Akademia Supraska, Supraśl 17.02.2015.
- Ks. Marek Ławreszuk, członek komitetu naukowego i organizacyjnego konferencji: *Piękno w sacrum*, Białystok 14-16 kwiecień 2016 r.
- Ks. Marek Ławreszuk, członek komitetu naukowego oraz zastępca przewodniczącego komitetu organizacyjnego konferencji: *Rodzina a prawo w cywilizacji chrześcijańskiej*, Supraśl 19-21 maja 2016 r.
- Ks. Marek Ławreszuk, członek komitetu naukowego i organizacyjnego konferencji:

Śladami Nektariusza, Supraśl 25 czerwca 2016 r.

- Ks. Andrzej Borkowski, członek komitetu organizacyjnego konferencji: *Śladami Nektariusza*, Supraśl 25 czerwca 2016r.

Udział pracowników katedry w konferencjach naukowych:

- Ks. dr Andrzej Borkowski, Konferencja naukowa *Święci Cerkwi prawosławnej w Rzeczypospolitej. 500 - lecie śmierci św. Antoniego Supraskiego*, 17 lutego 2015 r., organizatorzy: Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku, Akademia Supraska, Stowarzyszenie Bractwo Prawosławne św. św. Cyryla i Metodego – referat: *Hiob Poczajowski i procesy sądowe monasteru poczajowskiego ze starosta sandomierskim i kasztelanem bielskim Andrzejem Firlejem*.
- Ks. dr Andrzej Borkowski, *IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe narodów słowiańskich. Język. Literatura. Kultura. Historia 14-15 maja 2015*, organizatorzy: Katedra Językoznawstwa Historycznego IFW, Instytut Filologii Polskiej, Akademia Supraska, Katedra Teologii Prawosławnej, Towarzystwo Przyjaciół Kultury Żydowskiej w Białymstoku, Katedra Językoznawstwa Ogólnego i Rosyjskiego Witebskiego Uniwersytetu Państwowego im. Piotra Maszerowa – referat *Analiza zasadniczych orientacji politycznych i mechanizmy kształtujące mentalność społeczną Cesarstwa Rzymskiego Wschodu w pierwszym tysiącleciu*.
- Ks. dr Andrzej Borkowski, Międzynarodowa konferencja naukowa: *Cerkiew w drodze*, 17-19.09.2015 r, organizatorzy: Fundacja OIKONOMOS, Akademia Supraska, Uniwersytet w Białymstoku, referat: *Sytuacja patriarchatu ekumenicznego w obliczu przemian politycznych na Bałkanach i Azji Mniejszej na początku XX w.*
- Ks. dr Andrzej Borkowski, Międzynarodowa konferencja naukowa *Orthodox scientist in modern world. Values of orthodox world and contemporary society*. Salonika, Greece, September 25-26, 2015 organizatorzy: Interregional Outreach Non-governmental Organization “Association of Orthodox Scientists” (Russia), Thessalonica Metropolia of Salonika (Greece), Higher Church Academy of Salonika (Greece), Solun, Greek Orthodox Pilgrim Center (Greece), referat: *Cyril Lucaris in the Polish-Lithuanian Commonwealth (1595-1597)*.
- Ks. dr Andrzej Borkowski, VI Międzynarodowa konferencja naukowa: *Історія та сучасність Православ'я на Волині - Луцьк*, 12 листопада 2015 р., organizatorzy: Волинська єпархія УПЦ, Волинська духовна семінарія, Видавничий відділ Волинської єпархії, referat: *Problem uniatyzmu w dialogu teologicznym Kościoła*

- prawosławnego z rzymskokatolickim.
- Ks. dr Andrzej Borkowski, Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Piękno w Sacrum*, 14-16 kwiecień 2016 r., Białystok, Organizatorzy: Wydział Architektury Politechniki Białostockiej, Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku - Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie, Katedra Teologii Katolickiej UwB, Katedra Teologii Prawosławnej UwB, Wydział Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku - Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, Galeria Arsenał w Białymstoku, SARP o/Białystok, Opera i Filharmonia Podlaska-Europejskie Centrum Sztuki, referat: *Współczesny stan badań nad katakumbami supraskimi*
 - Ks. dr Andrzej Borkowski, Międzynarodowa konferencja *Rodzina a prawo w cywilizacji chrześcijańskiej*, 19-21 maj 2016 r., Supraśl, organizatorzy: Katedra Nauk Historyczno-Prawnych i Komparatystyki Prawniczej Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Zakład Prawa Cywilnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Zakład Prawa Międzynarodowego Prywatnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Prawa Cywilnego Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Zakład Historii Starożytnej Wydział Socjologiczno-Historyczny Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Historii Nowożytnej Wydział Socjologiczno-Historyczny Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku, Centrum Badań Struktur Społecznych i Gospodarczych Przednowoczesnej Europy Środkowo-Wschodniej, Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, Stowarzyszenie „Romanistyka Prawnicza”, Akademia Supraska, Międzynarodowy Instytut Socjologii Prawa (International Institute for the Sociology of Law) w Oñati, Hiszpania, referat: *Instytucja rodziny w Bizancjum. Świadectwa sądów kościelnych z XIII wieku.*
 - Ks. dr hab. Bazyli Doroszkiewicz, prof. UwB, Konferencja naukowa *Święci Cerkwi prawosławnej w Rzeczypospolitej. 500 - lecie śmierci św. Antoniego Supraskiego*, 17 lutego 2015 r., organizatorzy: Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku, Akademia Supraska, Stowarzyszenie Bractwo Prawosławne św. św. Cyryla i Metodego, referat: *Rola Chilandaru w rozpowszechnianiu agrioryckiego monastycyzmu.*
 - Ks. dr hab. Bazyli Doroszkiewicz, prof. UwB, *IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe narodów słowiańskich. Język. Literatura. Kultura. Historia* 14-15 maja 2015, organizatorzy: Katedra Językoznawstwa Historycznego IFW, Instytut Filologii Polskiej, Akademia Supraska, Katedra Teologii Prawosławnej, Towarzystwo Przyjaciół Kultury

- Żydowskiej w Białymstoku, Katedra Językoznawstwa Ogólnego i Rosyjskiego Witebskiego Uniwersytetu Państwowego im. Piotra Maszerowa, referat: *Literacko-hermeneutyczne dziedzictwo św. Teofilakta z Bułgari*
- Ks. dr hab. Bazyli Doroszkiewicz, prof. UwB, Międzynarodowa konferencja naukowa *Orthodox scientist in modern world. Values of orthodox world and contemporary society*. Salonika, Greece, September 25-26, 2015 r. organizatorzy: Interregional Outreach Non-governmental Organization "Association of Orthodox Scientists" (Russia), Thessalonica Metropolia of Salonika (Greece), Higher Church Academy of Salonica (Greece), Solun, Greek Orthodox Pilgrim Center (Greece), Referat: *Eklezjologiczne nowatorstwa Karola Wielkiego i ich konsekwencje w świetle cywilizacji europejskiej*
 - Ks. dr hab. Bazyli Doroszkiewicz, prof. UwB, Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Piękno w Sacrum*, 14-16 kwiecień 2016 r., Białystok, Organizatorzy: Wydział Architektury Politechniki Białostockiej, Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku - Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie, Katedra Teologii Katolickiej UwB, Katedra Teologii Prawosławnej UwB, Wydział Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku - Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, Galeria Arsenał w Białymstoku, SARP o/Białystok, Opera i Filharmonia Podlaska-Europejskie Centrum Sztuki, referat: *Teologiczny aspekt relacji ikony i prototypu w polemikach pomiędzy ikonofilami a ikonoklastami w VII wieku w Bizancjum*.
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, międzynarodowa konferencja naukowa *Церковь. Богословие. История*. Екатеринбургская духовная семинария, Уральский федеральный университет имени первого Президента России Б. Н. Ельцина, Екатеринбург 2-7.02.2015. referat: *Современная литургическая практика Польской Автокефальной Православной Церкви: Богослужебный календарь*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, *Święci Cerkwi prawosławnej w Rzeczypospolitej. 500-lecie śmierci św. Antoniego Supraskiego*, Katedra Teologii Prawosławnej UwB, Akademia Supraska, Supraśl 17.02.2015, referat: *W poszukiwaniu męczeństwa*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *Chrześcijańskie dziedzictwo duchowe narodów słowiańskich. Język. Literatura. Kultura. Historia*, 14-15 maja 2015, organizatorzy: Katedra Językoznawstwa Historycznego IFW, Instytut Filologii Polskiej, Akademia Supraska, Katedra Teologii Prawosławnej, Towarzystwo Przyjaciół Kultury

- Żydowskiej w Białymstoku, Katedra Językoznawstwa Ogólnego i Rosyjskiego Witebskiego Uniwersytetu Państwowego im. Piotra Maszerowa – referat: *Starotestamentowe korzenie chrześcijańskich tradycji liturgicznych*.
- Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, konferencja naukowa: *Otoczmy troską życie. IV dni godności życia*. Katedra Teologii Katolickiej UwB, Katedra Historii Wychowania Wydziału Pedagogiki i Psychologii UwB, Archidiecezjalne Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku, Duszpasterstwo Rodzin Archidiecezji Białostockiej, Białystok 14-16.10.2015., referat: *Akceptacja starości i przemijania w teologii prawosławnej*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, sympozjum naukowe: *Wychowanie do postawy dialogu w perspektywie ekumenicznej. Stan aktualny i wyzwania*. Instytut Ekumenizmu i Badań nad Integracją, Katedra Teologii Pastoralnej i Katechetyki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Wydział Katechetyczny Kurii Opolskiej, Opole 18.11.2015, referat: *Wychowanie do postawy dialogu w ramach edukacji religijnej dzieci, młodzieży i dorosłych w Kościele prawosławnym*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, interdyscyplinarne sympozjum naukowe: *Rytmy i cykle, a zdrowie*. Duszpasterstwo Prawosławnego Środowiska Akademickiego w Białymstoku, Katedra Biostruktury Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Katedra Teologii Prawosławnej Instytutu Ekumenicznego KUL, Białystok 24.11.2015, referat: *Rytmiczny puls wiary w modlitewnej tradycji Kościoła prawosławnego*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, konferencja: *Duch Święty a ludzka osobowość*. Katedra Chrystologii i Personalizmu Chrześcijańskiego KUL, Lublin 30.11.2015, referat: *Rola Ducha Świętego w przeobstwieciu osoby ludzkiej*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, XVII Białostockie Forum Szkół, Białystok 8 marca 2016, *Być dla innych*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *Piękno w Sacrum*. Wydział Architektury Politechniki Białostockiej, Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny w Białymstoku - Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie, Katedra Teologii Katolickiej UwB, Katedra Teologii Prawosławnej UwB, Wydział Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku - Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, Galeria Arsenał w Białymstoku, SARP o/Białystok, Opera i Filharmonia Podlaska-Europejskie Centrum Sztuki, Białystok 14-16 kwietnia 2016, referat: *Piękno w prawosławnej tradycji liturgicznej*
 - Ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB, międzynarodowa konferencja *Rodzina a*

prawo w cywilizacji chrześcijańskiej. Katedra Nauk Historyczno-Prawnych i Komparatystyki Prawniczej Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Zakład Prawa Cywilnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Zakład Prawa Międzynarodowego Prywatnego Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Prawa Cywilnego Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, Zakład Historii Starożytnej Wydział Socjologiczno- Historyczny Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Historii Nowożytnej Wydział Socjologiczno- Historyczny Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Białymstoku, Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku, Centrum Badań Struktur Społecznych i Gospodarczych Przednowoczesnej Europy Środkowo-Wschodniej, Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy, Stowarzyszenie „Romanistyka Prawnicza”, Akademia Supraska, Międzynarodowy Instytut Socjologii Prawa (International Institute for the Sociology of Law) w Oñati, Hiszpania. Supraśl 19-21 maja 2016, referat: *Oto matka moja i moi bracia - chrześcijańskie rozumienie rodziny*.

6. Publikacje

W roku sprawozdawczym po raz kolejny został wydany nowy tom czasopisma teologicznego Elpis w nakładzie 150 egzemplarzy. Rocznik zawiera 18 artykułów i dwie recenzje. Artykuły opublikowano w językach polskim, rosyjskim, angielskim.

Redakcja czasopisma Elpis: ks. dr hab. Marek Ławreszuk – redaktor naczelny, abp dr Jakub Kostiuczuk, ks. dr Henryk Paprocki, ks. dr Jerzy Tofiluk, ks. dr Andrzej Kuźma, dr inż. Ireneusz Jakuszewicz, ks. dr Ivan Nikulin, dr Jarosław Charkiewicz – redaktorzy tematyczni, mgr Justyna Grybowicz – sekretarz redakcji, mgr Agnieszka Klebus – redaktor językowy, ks. dr Ivan Nikulin – redaktor językowy, mgr Severine Felenczak – redaktor językowy, mgr Joel Henderson – redaktor językowy.

Wydawcą czasopisma jest Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku. ELPIS jest indeksowany w The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH), The Central and Eastern European Online Library (C.E.E.O.L.), BazHum oraz Index Copernicus Journals Master List.

Wszystkie artykuły z lat 2009-2015 dostępne są bezpłatnie na stronie internetowej czasopisma (www.elpis.uwb.edu.pl).

W roku sprawozdawczym czasopismo Elpis, uzyskało ocenę ministerialną i otrzymało 7 punktów.

W lutym 2015 roku wdrożono nową stronę internetową czasopisma – www.elpis.uwb.edu.pl opracowaną zgodnie z wytycznymi ministerstwa, z pełnym

dostępem treści artykułów, opartą na silniku Open Journal Systems. Obecnie witryna internetowa umożliwia dostęp do pełnej zawartości roczników od roku 2009. Na stronie pojawiły się również niezbędne informacje dotyczące wymagań stawianych dla autorów, procedury akceptacji artykułów, oceny recenzentów.

Wszystkie wymagane i aktualne informacje dotyczące czasopisma Elpis zostały również umieszczone na stronie uniwersytetu oraz na stronie wydawnictwa.

Publikacje pracowników katedry w roku sprawozdawczym:

Książki:

- Archimandryta Bazyli (Gondikakis), *Hymn wejścia. Elementy doświadczenia liturgicznego sakramentu jedności w Prawosławiu*, tłum. i komentarz ks. dr Marek Ławreszuk, red. prof. dr hab. Biskup Jerzy (Pańkowski), ks. dr Marek Ławreszuk, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2015, ss. 200.
- Ks. Archimandryta Warsonofiusz (Doroszkiewicz), *Dzieje Wschodnich Rzymian*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2015, ss.500.
- Ks. Archimandryta Andrzej Borkowski, *Między Konstantynopolem a Moskwą. Źródła greckie do autokefalii Kościoła prawosławnego w Rzeczypospolitej (1919-1927)*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2015, ss.253

Nakładem Katedry Teologii Prawosławnej ukazały się także książki dwóch autorów, nie będących pracownikami naszej jednostki:

- Antoni Mironowicz, *Ks. Michał Bożerianow i jego odpowiedź „ludziom małym”*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2015, ss. 131.
- o. Piotr Fiedoruk, *Dobry pasterz życie swoje oddaje za owce. Kapłaństwo w świetle życia i twórczości św. jana z Kronsztadu (1829-1908)*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2015, ss. 261.

Artykuły:

- Прот. Марк Лаврешук, *Современная литургическая практика Польской Автокефальной Православной Церкви: Богослужебный календарь*, w: Церковь Богословие История. Материалы III Международной научно-богословской конференции (Екатеринбург, 6–7 февраля 2015 г.), s. 315-328.
- Ks. Marek Ławreszuk, *Wpływ lokalnych tradycji na kalendarz liturgiczny Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego*, w: Elpis, 17 2015, s. 121-126.
- Ks. Marek Ławreszuk, *W poszukiwaniu męczeństwa. Analiza prawosławnych tekstów liturgicznych*, w: Elpis, 17 2015, s. 31-36.

- Ks. Marek Ławreszuk, *Być dla innych*, w: Cerkiewny wiestnik. Kwartalnik Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego, 3 2016, s. 14-18.
- Ks. Bazyli Doroszkiewicz, *Rola Chilindaru w historii atoskiego monastycyzmu*, w: Elpis. Czasopismo teologiczne Katedry Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku, t.17 2015, s. 53-58.
- Ks. Andrzej Borkowski, *Hiob Poczajowski i procesy sądowe monasteru poczajowskiego ze starosta sandomierskim i kasztelanem bielskim Andrzejem Firlejem*, w: Elpis, Czasopismo Teologiczne Katedry Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku t.17 (2015), s.65-80.
- Ks. Andrzej Borkowski, *Sytuacja patriarchatu ekumenicznego w obliczu przemian politycznych na Bałkanach i Azji Mniejszej na początku XX w.*, w: Latopisy Akademii Supraskiej, t. VI, Cerkiew w drodze, pod red. Marzanny Kuczyńskiej, Białystok 2015, s.109-114
- Ks. Andrzej Borkowski, *Cyril Lucaris in the Polish- Lithuanian Commonwealth (1595-1597)*, w : Orthodox scientist in modern world. Values of orthodox world and contemporary society. Materials of the IV th international conference. Part 2. Salonika, Greece, September 25-26 2015, pod red. V.K. Zhiron, I.E. Esaulenko, A.V. Rachinsky, Voronezh 2015, s.140-155.
- Ks. Andrzej Borkowski, *Problem uniatyzmu w dialogu teologicznym Kościoła prawosławnego z rzymskokatolickim*. w: Історія та сучасність Православ'я на Волині: матеріали VI науково-практичної конференції (Луцьк, 12 листопада 2015 р.), Луцьк 2015, s. 167-170.
- Ks. Andrzej Borkowski, Η έρις Κων/πόλεως και Μόσχας διά το αυτοκέφαλον της Εκκλησίας της Πολωνίας, „Ορθόδοξος Τύπος" (2015) nr 2094, s. 1-6; nr 2095, s. 1-7.